

Länsstyrelsen
Västra Götaland

BESLUT
2024-09-16

Diarienummer:
15450–2024

Sida
1(9)

Alingsås kommun
Att: hanna.pettersson@alingsas.se

Elektronisk delgivning

Natura 2000-tillstånd för uppförande av förskola i Ingared i Alingsås kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att ge tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för uppförande av förskola i enlighet med *Detaljplan för Ingared, Förskola vid Kärrbogärdevägen (del av fastigheten Ingared 5:114)* och därmed sammanhängande åtgärder på fastigheten Ingared 5:114 i Alingsås kommun, intill Natura 2000-området Kärrbogärde (SE0530091).

Länsstyrelsen slutför miljöbedömningen och godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor

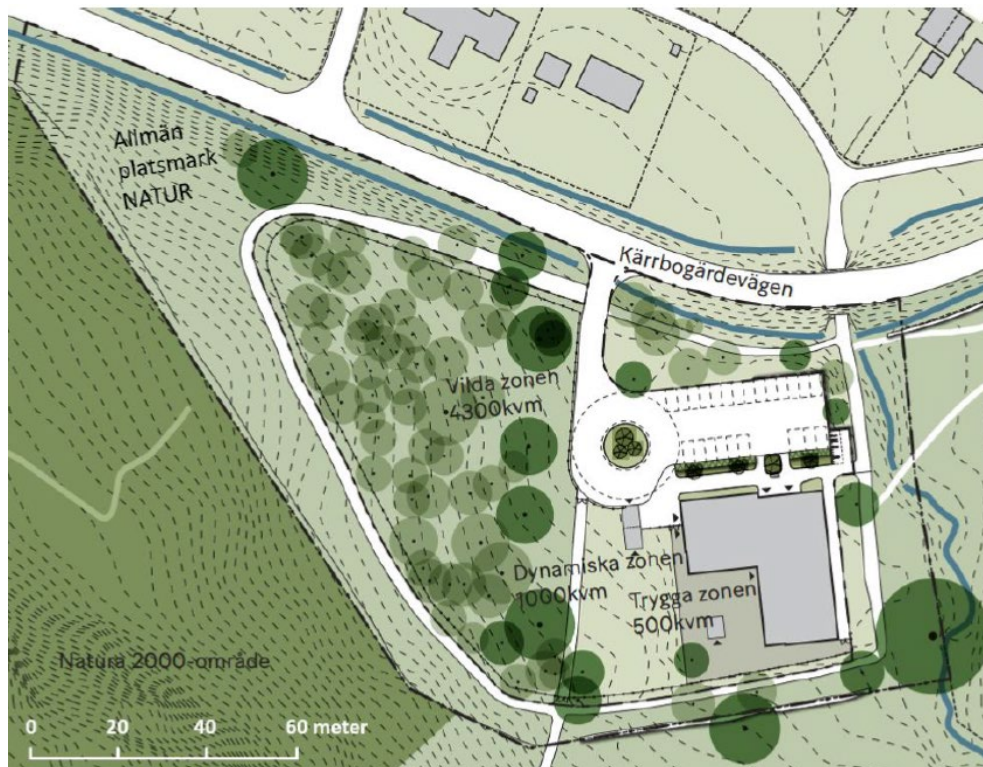
1. Åtgärderna ska genomföras i huvudsaklig överrensstämmelse med ansökan och till ansökan bifogade handlingar, om inget annat anges nedan.
2. Ekar som behöver avverkas ska sparas som högstubbar, om det inte äventyrar barnens och personalens säkerhet. Kan högstubbar inte anordnas, ska stammarna läggas upp som faunadepåer i samråd med Länsstyrelsen.
3. Invasiva arter får inte spridas till området som omfattas av detaljplanen, eller till Natura 2000-området, vid genomförandet av detaljplanen. Alingsås kommun ska ta fram en plan för att säkerställa att villkoret uppfylls vid hantering av massor och plantering.

Tillståndet upphör att gälla, om åtgärden inte påbörjats inom fem år och slutförts inom tio år från det datum detta beslut vunnit laga kraft.

Beskrivning av ärendet

Alingsås kommun (kommunen) planerar att uppföra förskola för 120 barn på del av fastigheten Ingared 5:114 i Alingsås kommun (se figur 1 nedan). Kommunen

arbetar med att ta fram en detaljplan för området, *Detaljplan för Ingared, Förskola vid Kärrbogärdevägen (del av fastigheten Ingared 5:114)*.

Figur 1. Planerade åtgärder intill Natura 2000-området

Med anledning av närheten till Natura 2000-området Kärrbogärde höll kommunen samråd med Länsstyrelsen inför ansökan om tillstånd. Den 23 mars 2023 meddelade Länsstyrelsen vad man ansåg att miljökonsekvensbeskrivningen till tillståndsansökan behövde innehålla (se Länsstyrelsens diarienummer 4637–2023). Tillståndsansökan kom in till Länsstyrelsen den 12 april 2024. Till ansökan har bifogats en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Lokalisering

Kommunen har gjort en lokaliseringsutredning. Av utredningen framgår att tillgänglig markyta är starkt begränsande för en lämplig lokalisering. Också närhet/tillgänglighet sett till befintliga bostadsområden är viktiga parametrar. Översiktsplan samt andra styrdokument, såsom naturvårds- och kulturmiljöprogram, har väglett i lokaliseringsstudien.

Totalt 11 olika lokaliseringar i Ingared har studerats. Sju av dessa platser uppfyller det viktiga kravet på tillgänglig markyta. För dessa platser har närhet/tillgänglighet samt stöd i andra styrdokument utretts, vilket lett till bedömningen att tre platser har potential att bebyggas enligt plan. Förutsättningarna på dessa tre platser har därför utretts vidare.

I många avseenden har de tre platserna liknande förutsättningar, bland annat gällande möjlighet till att ansluta till kommunalt VA och till elnätet, och använda förnybar energi. Alla platser ägs av kommunen och omfattas av detaljplan, planlagda som naturmark. På samtliga platser föreligger låg risk för markföroreningar. Att valet slutligen fallit på det sökta alternativet beror framför allt på den goda tillgängligheten med befintlig infrastruktur med bra standard tillsammans med dess miljö av naturkaraktär som erbjuder en variationsrik utomhusmiljö med låga risk- och störningsnivåer för såväl barnen som personalen.

Förutsättningarna på den valda platsen

Planområdet omfattar 1,75 ha på kommunal mark i södra kanten av Ingared, 10 kilometer söder om Alingsås tätort. I norr gränsar området till Kärrbogärdevägen och ett villaområde och i övrigt till lövskog, däribland Natura 2000-området i väster.

Området där förskolan planeras ligger utanför Natura 2000-området. Det utgörs av en öppen grusad yta (paddock) med omgivande grönområden. Området som planeras bli den "vilda zonen" (se figur 1) utgörs av en före detta åkermark som nu är beväxt med tät lövskog med sälg (en del grövre och flerstammiga), björk och ung lind. I övrigt förekommer också öppna gräsytor. Den invasiva arten vresros förekommer vid vägen. Blekbalsamin, en annan invasiv art, förekommer också i närområdet.

Enligt genomförd naturvärdesinventering finns ett område i öster som utgörs av ung lövskog som omger en liten bäckfåra. Här finns också en grov ek och en stenmur. Området är av naturvärdesklass 4 (visst naturvärde).

Skyddade arter och/eller förutsättningar för skyddade arter har påträffats i det aktuella området. Mindre hackspett förekommer i området och i ett av träden inom området finns ett bohål som använts av arten. Ett antal fladdermusarter har också påträffats i området, däribland de rödlistade arterna brunlångöra och nordfladdermus. Observationerna tyder dock inte på att det förekommer någon fladdermuskoloni i det direkta närområdet till planområdet utan eventuellt förekommande kolonier förväntas vara belägna på längre avstånd.

Åtgärdens förväntade miljöpåverkan och miljöeffekter, samt de skyddsåtgärder som avses vidtas

Byggnation av förskolan kommer innebära påverkan genom transporter och markarbeten som kommer ge effekter genom spridning av buller (främst under byggfasen), avverkning av träd (byggfasen), samt markavvattnings- och spridning av ljusföroreningar respektive luftföroreningar som även varar under driftsfasen.

Planförslaget innebär ingen exploatering eller ändrad skötsel av Natura 2000-området som sådant. Flera av de faktorer som enligt bevarandeplanen anses

kunna påverka Natura 2000-området negativt såsom igenväxning, avverkning av äldre grova hålträd, produktionshöjande åtgärder, markskador, skador från vilt eller exploatering berörs därmed inte.

Av förekommande träd kan endast ek och björk bidra till trädslagsammansättningen som omfattas av naturtypen nordlig ädellövskog. För att minimera eventuell påverkan på Natura 2000-området med avseende på efterföljande träd inom detaljplanen, kommer all form av avverkning ske med sparsamhet. Planområdet närmast Natura 2000-området är avsatt som allmän platsmark NATUR och kommer lämnas orört eller med naturvårdshöjande skötsel. Ytterligare en skyddszon gentemot Natura 2000-området bildas av förskolans vilda zon. Här kommer avverkning endast ske av riskträd för att bevara markens naturlighet i möjligaste mån. Exploateringsytan, det vill säga förskolebyggnaden och angöringsytorna, är huvudsakligen redan i dag trädfria.

För läderbaggen är ek det överlägset viktigaste trädslaget, följt av bok, ask och lind. Av dessa trädslag förekommer endast tre ekar inom planområdet. Eken i sydöstra hörnet har en diameter på 90 cm, men saknar hållighet och mulmbildning. Sannolikheten att det ska uppstå i tillräcklig omfattning, vilket utgör förutsättningar för läderbaggens larvutveckling, inom miljöbedömningens horisontår (50 år) bedöms som liten. Avståndet på cirka 250 meter till närmsta ek med spår av läderbagge inom Natura 2000-området är dessutom i överkant av artens normala spridning. Trädet kommer trots det beläggas med bestämmelse om marklovpikt för trädfällning i planen för att säkerställa dess potentiella framtida roll som boträd. Övriga två ekar inom planområdet är yngre än 50 år enligt historiska ortofoton och för dessa bedöms hål- och mulmbildning inom horisontåret som osannolik. Båda står dock inom vad som är avsatt som allmän platsmark NATUR där ingen avverkning ska ske utöver riskträd.

Ljuskontaminering från detaljplaneområdet till omgivande miljöer avses minimeras genom exempelvis behovsstyrda lösningar och lampor som avger mindre skadliga våglängder, men detta har inte inarbetats i detaljplanen. Trots det bedöms ljuskontaminering från planområdet medföra obetydliga konsekvenser på Natura 2000-områdets bevarandevärden av följande anledningar:

- Förskolans dynamiska zon, inom vilken avverkning av träd kommer ske restriktivt och endast av riskträd som kan påverka förskoleverksamhetens säkerhet och trygghet, ligger mellan förskolan och Natura 2000-området och minskar därmed risken för spritt ljus.
- I ytterkant av planområdet mot Natura 2000-området är marken avsedd som allmän platsmark NATUR där befintligt busk- och trädskikt kommer bevaras och således avskärma spritt ljus från förskoleområdet ytterligare.
- Natura 2000-områdets bevarandevärden – nordlig ädellövskog och läderbagge – bedöms ha låg känslighet för spritt ljus. I händelse av att

ljus från förskoleområdet når Natura 2000-området bedöms intensiteten bli så låg att ingen påverkan riskeras.

Detaljplanens dagvattenhantering anses inte påverka Natura 2000-området genom förändrad hydrologi eller föroreningar, vilket skulle kunna orsaka negativa konsekvenser på naturmiljön. Detta eftersom planområdet ligger lägre än Natura 2000-området med en höjdskillnad på cirka 30 meter och avrinningen sker i motsatt riktning. Luftföroreningar kopplade till en ökad mängd biltrafik till och från förskolan skulle kunna medföra risk för den värdefulla epifytfloran knuten till Natura 2000-området. Biltrafiken förväntas dock inte att öka i sådan omfattning att betydande påverkan uppstår.

Kommunen bedömer sammanfattningsvis att planförslaget kommer medföra obetydliga konsekvenser på Natura 2000-området.

Motiv till beslutet

Utgångspunkter för prövningen

Av bevarandeplanen för Natura 2000-området framgår att det prioriterade bevarandevärdet i Kärrbogärde är den nordliga ädellövskogen samt arten läderbagge (*Osmoderma eremita*). Nordlig ädellövskog innehåller rikligt med grova gamla träd, främst ek, lind och tall, rikligt med död ved och värdefull kryptogamflora. Skogen har de strukturer och naturvärden som gör den mycket lämplig som livsmiljö för den hotade arten läderbagge.

Av bevarandeplanen framgår också att sådant som kan påverka området negativt i huvudsak innefattar åtgärder som påverkar skogen och för läderbaggen värdefulla träd, direkt eller indirekt. Också mer landskapsmässiga förändringar (fragmentering av lämpliga skogsmiljöer) nämns som negativt, liksom förändringar av hydrologi och naturmiljö.

Enligt 7 kap. 28 b § miljöbalken får tillstånd lämnas endast om verksamheten, ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder, inte

- kan skada den livsmiljö eller de livsmiljöer i området som avses att skyddas,
- medför att den art eller de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna.

Av förarbetena framgår att vad som är en störning ska avgöras med utgångspunkt i syftet att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för den berörda arten. Eftersom störningen måste på ett betydande sätt försvåra bevarandet i området av arterna för att tillstånd ska vägras, kan ett visst mått av störning

tillåtas. Störningens intensitet, varaktighet och frekvens är viktiga faktorer i bedömningen av om störningen är betydande. En störning som bidrar till att artens naturliga utbredningsområde i området minskar eller kan komma att minska kan betraktas som en betydande störning (se prop. 2000/01:111 s. 69).

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att de relevanta miljöeffekterna belyses väl i MKB:n. Den kan därmed godkännas.

Länsstyrelsen bedömer att kommunen visat att det inte finns andra lämpligare platser än den valda; lokaliseringsutredningen har avgränsats på ett godtagbart sätt och den bygger enligt Länsstyrelsen på relevanta omständigheter.

Som framgår av ansökan planeras inga åtgärder i Natura 2000-området (se även figur 1, ovan). Planområdet innehåller inga Natura 2000-naturtyper. Det innehåller inte heller i övrigt gynnsamma förutsättningar för den i Kärrbogärde utpekade arten läderbagge.

Den planerade åtgärden innebär i korthet uppförande av förskolebyggnad inklusive lekmiljö, parkering och anslutningsväg och därmed sammanhängande åtgärder. I anläggnings- och driftskede kan det uppstå förlust av naturmark och ökat buller och ljus i området.

Länsstyrelsen har att bedöma om den påverkan som planerad verksamhet har eller bidrar med, tillsammans med befintlig påverkan på området, kan skada utpekade naturtyper eller störa utpekade arter. Länsstyrelsen bedömer att det inte föreligger någon sådan risk; området som ska exploateras har liten eller ingen betydelse för Natura 2000-områdets värden, och den planerade verksamheten kan inte antas innebära betydande störningar i drift. Buller- och ljusföroreningar är inget som äventyrar bevarandet av de utpekade naturtyperna eller arterna i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen bedömer vidare att åtgärden inte innebär en otillåten påverkan på arter skyddade genom 4 och 4 a §§ artskyddsförordningen. Någon dispens enligt 14 § artskyddsförordningen behövs därför inte. I den här bedömningen har bland annat beaktats att den störning (främst genom ljus) som eventuellt kan uppstå på fladdermöss rör födosökande individer, och effekterna av störningen kan inte förväntas påverka populationernas överlevnadschanser, fortplantningsframgång eller utbredning.

Länsstyrelsen bedömer att med de av kommunen föreslagna skyddsåtgärderna blir effekten på miljön Natura 2000-området och på naturmiljön i övrigt obetydlig. Länsstyrelsen finner det rimligt att skyddsåtgärderna fastställs som villkor för tillståndet. Därutöver fastställer Länsstyrelsen ett villkor om att kommunen ska ta fram en plan för att förhindra att invasiva arter sprids till Natura 2000-området och planområdet.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Natura 2000

Det krävs tillstånd för åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd får endast medges om verksamheten ensam eller tillsammans med pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder inte

1. kan skada den livsmiljö eller livsmiljöer i området som avses att skyddas, eller
2. medför att den art eller de arter som avses skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna. (7 kap 28 b § miljöbalken)

Syftet med Natura 2000-området är att bevara eller återställa ett gynnsamt bevarandetillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Inom Natura 2000-området Kärrbogärde ska naturtypen nordlig ädellövskog (9020) och arten läderbagge, *Osmoderma eremita* (1084), bevaras.

Artskydd

I enlighet med artikel 5 i fågeldirektivet har i 4 § artskyddsförordningen införts ett skyddssystem för de fåglar som finns i Sverige. Bestämmelsen innebär förbud mot att

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma, och
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningssperiod, om inte störningen saknar betydelse för att
 - a. bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b. återupprätta populationen till den nivån.

I enlighet med artikel 12 i art- och habitatdirektivet har i 4 a § artskyddsförordningen införts ett strikt skyddssystem för vissa djurarter. Bestämmelsen innebär förbud mot att

1. avsiktligt fånga eller döda djur,

2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

Förbudet i 4 a § gäller alla levnadsstadier hos djuren.

Upplysningar

Detta beslut ger ingen rättighet gentemot andra som äger mark- eller vattenområden eller som har rättigheter där.

Naturvårdsverket med flera har rätt att överklaga detta beslut inom tre veckor. Ni bör därför inte påbörja åtgärden förrän tiden för överklagande har gått ut.

Möjlighet att överklaga

Detta beslut kan överklagas hos Vänersborgs tingsrätt, Mark- och miljödomstolen, se bilaga 1.

Beslutande

Beslutet har fattats av Sven Arvidsson med naturvårdshandläggare Martin Goblirsch som föredragande.

Hantering av personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/vas-tragotaland/personuppgifter.

Bilagor:

1. Överklagandehänvisning

Kopia:

Naturvårdsverket